

KARYS

Eina syklį savaitę.

Kaina: 3 mėn. 10 auks.,
6 mėn. 20 auks., 12 mėn.
35 auks. Atskiri numeriai
— 80 skatelių. —
Adresas: Krašto Apsaugos
Ministerija. «Kario»
— Redakcija. —

Nr. 9 (93)

Kaunas, 1921 m., kovo mėn. 3 diena.

III metai.

3-jo armijos švietėjų suvažiavimo tvarkos projektas.

Literatūros Skyriaus pranešimai { mokyklos, bendras lavinimas, lėšos.

Kariuomenės dalių pranešimai (raštu).

Kareivių mokyklos:

Mokyklų kursas (programos, laiškai);
Mokytojų personalas — kapit. Laurinaitis.

Bendras lavinimas:

Auklėjimas — Sofija Čurlionienė;
Sportas — k. vald. Dineika;
Teatras, kinematografas;
Lekcijos, paskaitos, knyginai — vyr. I. Urbšys;
Kar. dalių laikraščėliai — kapit. Laurinaitis.

Lekcijos:

1. Lietuvos valstybės įkūrimas;
2. Lietuvių kultūra;
3. Valstybės ir jų rūšys;
4. Armija — gen. štabo pulk. Kleščinskas;
5. Ką duoda žmogui jo tautos nepriklausomybė — Vabalas Gudaitis;
6. Patriotizmas.

Suvažiavimo laiką, lektorius ir pranešėjus (dar nenurodytus) paskelbsime kiek vėliau.

A. T. A.

Jaunesnis puskarininkis JULIUS KAČKYS

Klausančios Radio stoties telegrafistas,

mirė vidurių šiltine Karo ligoninėje vasario 17 d.
Palaidotas Kauno kapinėse vasario 19 d. 16 val.

Tebūnie Tau lengva Lietuvos žemelė!

Nuliūdę draugai: A. Braziulis,
V. Starkus ir kt.

Ant draugo Juliaus Kačkio kapo.

Buvo tai šaltos, pirmosios vasario mėnesio dienos. Šiaurys vėjas dūko — staugė nešdamas sniego kalnus per laukus ir miškus, užversdamas kelius ir takus.

Švilpė liūdnai per belapes miško šakas, posikuojančias į šalis ir mirtinoje agonijoje ligonio rankas.

Tokiomis audrotomis naktimis kas gyvas slėpėsi šilton bakužėn. Niekas nenorėjo išeiti laukan.

Vėjas dūko dauždamas namo langines, tvorų vertelius.

Tankioje miško gelmėje tik staugė vilkas ir, močiute šūkavo apuokas.

Juodi tamsūs debesiai tuomet dengė Tėvynės padangę.

Iš visur priešai ir arai draskantieji nekaltus paukštėlius, išsizioję, išskėtę nagus norėjo praryti Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

Vienas priešas jau draskė Tėvynės kūną, kaskart labiau ir labiau, siekdamas lyg pačios širdies — vidurio.

Suvaitojo kankinama priešmirtinėse valandose Tėvynė. Jos liūdnas šauksmas skrido į plačius sniegu pridengtus laukus, tamsiąsias girias, sujudindamas kiekvieną, kas tik supranta Tėvynės balsą.

— Tėvynė pavojuje!.. skubėk, jaunuoli, tos žemės, ant kurios užaugai, iš kur sėmei savo kūdikystės jėgų, ginti.

— Skubėk! — kartojo pagavęs aidą šiaurys vėjas nešdamas per laukus, — ginti tos samanotu stogu bakužės, kurioje užaugai senos raukšlėtos močiutės ranka glostomas, paukštelių — giesmininkų dainomis liūluojamas...

— Skubėk, ligi dar nėra per vėlu, kol dar tavo pagelba yra reikalinga. Nes kuomet priešas suleis nagus į suvargintos Tėvynės širdį, tuomet bus jau per vėlu. Ir vėl tu nustosios tos saulutės laisvės, kurios tiek daug siekta ir aukų padėta. Ir vėl tu atsidursi tolimuose Sibiro laukuose, Amuro taigose. Liesi kraują už svetimų reikalus Karpatų kalnuose ir Vislos antkrantėmis.

— Skubėk!.. — kartojo vienas kitam tą žodį, kuriam dar neužgeso paskutinė Tėvynės laisvės kibirkštėlė.

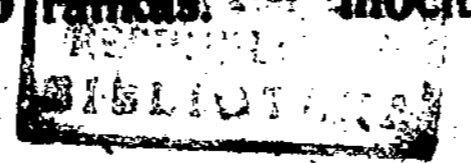
— Skubėk!.. Skubėk!.. Skubėk!.. Perjautrus buvai, kad neišgirstum merdinčios Tėvynės šaukiančios pagalbos balso.

Ir iš pirmutiniųjų savo kampelio stojai į elės laisvanoriu. Apleidai tą samanotą šiaudiniu stogu seną bakužę, su kuria surišti brangūs kūdikystės laikai, skaisčiosios jaunystės svajonės — ateitis.

Palikai nuliūdusią vienai vieną žilgalvėlę — močiute, raminau ją:

— Neverk, močiute! aš sugrįšiu ir vėl gyvensime drauge, toje pačioje pastogėje. Turiu eiti ten, kur Tėvynė šaukia. Ginti jos laisvę ir tave, močiute, nuo puolikų priešų.

Negirdėjai, kuomet sugirgždėjo rogės, paskutinio močiutės „sudiev“. Nemanei, kad — amžinai...

Nors nelemta tau buvo su kalaviju rankose kautis su atplūstančiomis bangomis, priešų pulkais. Bet kovojai, tarnavai kaip radio-telegrafistas susisiekimo srityje. Pildei tau pavestas pareigas sąžiningai per iš-tisus dvejus metus. Ir štai, jau stovime tik prieš vieną priešą, kuris dar turi pagriebęs mūsų širdį Vilnių. Kai išėję esame per visas kliūtis, kovas, nepasisekimus, per brolių karžygių lavonus, laisvės angoje. Kai jau skaiti laisvės žvaigždutė sublizgėjo mūsų laisvės padangėje, greitai manei grįžti su nugalėjimo vainiko šaka, pas seną, išsiilgusią močiutę ir daugiau jau niekad, niekad nebesiskirti.

Ir štai išplėšė iš mūsų tarpo tavę beširdė mirtis. Nutrūko Tavo gyvenimo stygos. Apleidai tuos vasaros laikais žaliuojančius, ošiančius Tėvynės miškus, marguojančias nuo gėlių lygias pievas.

Užgeso Tavo gyvenimo žvakutė, apleidai Tėvynę, kurią taip mylėjai ir branginai.

Palikai močiutę - senvagėlę vienai vieną be sūnelio paguodos.

Nebegrįši jau niekad į savo numylėtą - samanotą bakužę. Daugiau tau gegutė nebekukuos!...

Tebūnie Tau lengva Tėvynės žemelė, kurią taip karštai mylėjai.

Tenespaudžia Tavo jaunos krūtinės gelsva, šalto kapyno smiltis.

Sudiev, drauguži, amžinai!

A. L a u m a k y s.

Lietuvos Nepriklausomybės šventė Vasario 16 d. 1921 m. Vilkaviškyje.

Vos tik aušrelei brėkstant ir tekant auksinei saulelei, Vilkaviškio miestas pradėjo puoštis trispalvėmis-tautiškomis vėliavomis ir kaskart matėsi vėliavų vis daugyn ir daugyn. Ir apie pusę devintos valandos visus namus jau puošė plevėsuodamos vėliavos. Nėmų balkonai taip pat pasipuošė žaliomis eglėmis ir tautinėmis vėliavomis. Dar visur tylu, ramu. Tik staiga pasigirdo dūdų orkestras ir pasirodė Kauno pulkas.

Orkestro lydymas traukė bažnyčios linkui. Pirmiausia jojo pulko Vadas, paskui Vadą pulko Adju-tantas ir I bataliono Vadas.

Paskui juos ėjo kariuomenė, visas pulkas pas kiekvieną ant šautuvų galų mažytės trispalvės vėliavėlės.

Paskui Vadą jojo raitų žvalgų komanda.

Paskui žvalgus ėjo peštininkai.

Sustojo šalia bažnyčios, šautuvus sudėjo gubomis, paliko sargybinius ir tvarkoje suėjo į bažnyčią. Bestovėdamas šalia bažnyčios, dar pamačiau einant didelį būrį jaunimo, tai „Žiburio“ gimnazijos mokiniai ir mokinės.

Paskui „Žiburio“ gimnaziją atėjo ugniagesiai su savo orkestru ir taip visos organizacijos su vėliavomis suėjo į bažnyčią.

Pasibaigus bažnyčioje pamaldoms visa minia išėjo iš bažnyčios.

Pirmiausia išėjo kariuomenė. Pirmą nešė Valstybės trispalvę vėliavą, iš šonų jojo po du žvalgu kariuomenės, paskui Valstybės vėliavą jojo pulko Adju-tantas ir I bataliono Vadas, paskui juos ėjo dūdų orkestras grieždamas maršą. Paskui orkestrą visa kariuomenė. „Šaulių“ sąjunga, „Žiburio“ progimnazija, liaudies mokykla, žydų realė gimnazija ir žydų liaudies mokykla. „Ateitininkai“, „Pavasarininkai“, „Darbininkų krikščionių“ partija, „Žiedo“ sąjunga, žydų „amatninkų“

sąjunga ir Vokiečių sąjunga. Žydų darbininkų sąjunga ir darbo federacijos sąjunga.

Visi tvarkoje atėjo į viešąją aikštę sustojo ratu aplinkui.

Išrikiavo kariuomenės viename aikštės šone, o organizacijas antrame šone. Visi stengėsi palaikyti tvarką. Atėjo pulko Vadas Majoras Šaudris, pasveikino energingai visus kariuomenės: „Sveiki vyrai!“ Visi drąsiai atsakė: „Sveikas Tamsta!“

Apėjo aplinkui visus kariuomenės, apžiūrėjo, pasveikino kiekvieną kuopą ir atėjęs priešais atsistojo.

Orkestras griežė Lietuvos imną, visi nusiėmę kepurės stovėjo ramiai. Nutilus orkestrui, visa minia susaukė:

„Valio Nepriklausomoji Lietuva!“

„Valio narsioji mūsų kariuomenė!“

Pirmiausia prakalbėjo į stovinčią aplinkui minią Valdžios atstovas Budris, nupiešdamas Lietuvos praeitį ir dabartinį gyvenimą.

Paskui kalbėjo pil. Zubrickas ir Majoras Šaudris, paaiškindami Lietuvos nepriklausomybę ir jos šventę, t. y. trumpą dabartinio karo istoriją, pabrėždami, kaip yra brangi Lietuvos Nepriklausomybė ir jos laisvė, ir kaip reikia ją ginti nuo priešų.

Paskiau kalbos ir pasveikinimai pasibaigė. Visa minia ėjo pasivaikščioti.

Orkestrui griežiant minia dainuodama tėvynės dainas ėjo gatvėmis. Dainų akordai skrėjo plačiai po žiemos žavinčią gamtą ir linksmo motiną tėvynę.

Akordai skrėjo aukštyn į mėlynos padanges, primindami Lietuvos Nepriklausomybės 3-jų metų sukaktuves.

Po pasivaikščiojimo visa minia atėjo į tą pačią vietą, kur pirma stovėjo. Visos organizacijos sustojo savo buvusiose vietose. Prasidėjo prakalbos ir sveikinimai.

Pirmiausia kalbėjo nuo Gynimo Komiteto, paskui Šaulių būrio Vadas ir toliau organizacijų atstovų prakalbos.

Visų organizacijų ir sąjungų kalbėtojai kalbėjo nupiešdami Lietuvos Nepriklausomybę ir jos laisvę. Lietuvos praeitį ir dabartinį gyvenimą. Po kiekvieno kalbėtojo minia šaukė: Valio Nepriklausoma Lietuva ir jos laisvė ir kaskart griežė dūdų orkestras Lietuvos imną.

Paskiausiai kalbėjo pil. Zubrickas išreikšdamas protestą prieš besiveržiančius lenkus į mūsų šalį. Pasirašyti protestą minia įgaliojo komisiją, kuri ir įteiks jį valdžiai.

Ir tuo Lietuvos Nepriklausomybės šventė 3-jų metų sukaktuviams paminėti baigėsi. Minia šaukė: „Valio Lietuvos Nepriklausomybė ir jos narsieji karžygiai! Valio! Valio! Valio!..“

Orkestrams griežiant visos organizacijos su dainomis išsiskirstė kas savo keliu į namus. Manifestacija baigėsi 5 valandą vakaro.

Daugininkaitis.

Tvarkykime savo ūkį.

Kiekviena kariuomenės dalis turi reikalo ir labai daug reikalo su savo ūkio sritimi. Paimkite nors tą patį aprūpinimą maistu; kiek žionai reikės padirbėti, kad gerai visą tą dalyką padarius, visus tinkamai pašėrus, pavalgydinus ir t.t. Bet jog dalyje, nors mažiau sloje, tai ne paskutinis darbas. Dalys turi savo ir kitų ūkio šakų. Visų jų žionai neišskaitys ir nepaminės. Noriu bendru žodžiu pasakyti, kad ir kariuomenės dalys gali ir turi daug pajėgų padėti, kad suorganizavus savo ūkį kuotinkamiausiai, nes priemonių tam dalykui yra.

Kad daug apie tai nekalbėjus, imsime faktus. Nesenai man teko paskaityti straipsnelis latvių kariuomenės laikraštyje „Latvijas Kareivis“, kur tasai dalykas išdėstytas skaitmenimis. Praeitą vasarą Latgalių divizija, kuri buvo išmėtyta visu bolševikų frontu ir dalyvavo kovose, sugebėjo tik savomis pajėgomis nudirbti 260 dešimtinių žemės tuose dvaruose, kur toji dalis stovėjo ir kur buvo užtekinai laisvos žemės. Viso labo divizija tiems darbams išaikvojo 15186 žmonių ir 4010 arklių darbo dienų. Pinigais apskaitant tasai darbas kainavo 451247 rub., už tai tie produktai, kuriuos pasigamino divizija tvirtomis kainomis kainavo 1 milijoną 113 tūkstančių 754 rublius. Jeigu tuos produktus, minėtoji kariuomenės dalis būtų pardavusi rinkoje laisvomis kainomis, ji būtų gavusi $2\frac{1}{2}$ milijono rublių. Jeigu dabar mes norėsime išvesti gryną pelną, tai jisai sieks 600 tūkstančių rublių tuomet, jei minėtieji produktai būtų įkainuoti rekvizicijos kainomis, bet jei mes tą pelną norėsime išskaityti rinkos kainomis, tuomet jisai (grynasai pelnas) sieks $1\frac{1}{2}$ milijono rublių, arba bus tris kartus didesnis. Visa tai atlikta tuo metu, kuomet prisieidavo atsidėjus daboti frontas ir nežiopsoti.

Dabar įdomu, kaip minėtas žemės plotas buvo suvartotas. O gi štai kaip: 75 deš. apšodinta bulvėmis, 12 deš. kopustais, 10 deš. morkomis, 7 deš. sietiniais (griežčiais), 7 deš. burokais, $\frac{1}{3}$ deš. petruškėmis, $\frac{1}{3}$ deš. cikorija, $\frac{1}{8}$ deš. tabaku, 1 deš. pupomis, 9 deš. apšėta žirniais, 6 deš. miežiais, 3 deš. rugiais, 33 deš. avižomis. Be to pasisodinta ir tokių daržovių, kaip svogūnai ir česnakai.

Gautas toks derlius: 29610 pūd. bulvių, 12046 pūd. kopūstų (po 37 kap. pūdas), 1704 pūd. morkų (po 5 rub. pūdas), 3724 pūd. sietinių (griežčių) po 68 kap. pūdai, 520 pūdų burokų (po 10 rub. pūdai), 237 pūd. žirnių (po 9 rub. pūd.), 149 p. miežių, 89 pūdai rugių ir 9065 pūdai šieno (po 1 rub. pūdai). Tokiu būdu kainos minėtų produktų tokios, kuriomis rinkoje tų produktų jokiu būdu negausi. Toliau eina išskaičiavimas, kiek derliaus davė kiekviena išnaudotos žemės dešimtinė, bet tai tuo tarpu nėra svarbu. Svarbu tai, kad divizija prie tokių sunkių sąlygų pasigamino kaikurių produktų visiems metams, būtent: kopūstų, bulvių ir kitų; šitų produktų tai kariuomenės daliai nereikėjo imti iš žmonių rekvizicijos keliu. Tai gi dabar galime įsivaizduoti, kiek palengvinimų buvo suteikta kraštui, antra vertus ir patys kareiviai vietoje nuobodžiavus dirbė du sunkiu darbu: gynė kraštą nuo priešų ir gaminosi sau maisto.

Reikia pastebėti ir tai, kad dirbant tą darbą buvo dabota tvarkos t. y. visos išlaidos ir pajamos, kaip matote, kuo tiksliausiai buvo rašomos, kad paskui apskaičius pinigais, kiek tasai naudingas darbas yra davęs vaisių. Dabar mums aišku, kad kiekviena dalis gali sėkmingai vesti savo ūkį ir turėti iš to netik sau, bet ir kraštui dvigubą naudą.

Mūsų kaimynų pavyzdys beabejo labai ir labai sėkmingas. Būtų nebloga, kad ir mūsų dalys, kurios bandė savo ūkiu užsiimti paskelbtų visų žiniai, kokios iš jo buvo susilaukta naudos.

R a s t a u s k a s.

Dar kariuomenės švietimo reikalu.

Kariuomenės švietimo reikalą reikia skaityti vienu tų dalykų, kursai greta pradžios mokyklos deda pagrindą geresniam, šviesesniam gyvenimui mūsų šalyje. Tinkamai sutvarkius kareivių švietimą galima būtų galutinai išnaikinti beraščius, papratinti žmones skaityti knygas, duoti jiems tą įrankį, kursai būtinais reikalingas demokratinės valstybės piliečiui.

Reikia tik atsiminti, kad kareiviauti tenka visam sveikesniam geresniam šalies jaunimui, kursai išėjus iš kareivių eilių, kurs kiekviename sodžiuje, kiekviename valsčiuje naują demokratinį gyvenimą.

Užtat ir kareivių švietimą reikia skaityti prie tų rodosi, nejučiamų dalykų žmonių gyvenime, kurie tačiau pamaži per keletą metų padaro šaly didžiausią revoliuciją. Iš tamsios atsilikusios nekultūringos šalies tokia revoliucija išstumia šalį į pirmutines kultūringų šalių eiles.

Be to švietimas suminkština ir pačias neigiamas kareiviavimo puses. Į sunkias kartais kareivio gyvenimo sąlygas įneša įvairumo. Laisvesniu laiku kareivis, vietoje rusiškai burnojęs kareivinėje su savo draugais, gali paskaityti laikraštį ar knygą. Juoba, jei yra įkurti tam tikri kareiviams namai—klubai.

Kareivių švietimo reikalingumas abejonių nekelia ir jisai eina.

Aš norėčiau kariuomenės švietėjų dėmesį atkreipti dar į kai kuriuos dalykus, kurie, mano nuomone, taip pat turėtų be galo didelės kultūrinės reikšmės.

Kalbu apie žemės dirbimo žinių teikimo ir praktiką toje srity.

Nesenai vokiečių laikraščiuose buvo pranešta, kad vokiečiai savo kariuomenėje pradeda mokyti savo kareivius (žinoma, norinčius) žemės dirbimo ir jų krašto apsaugos ministerija išdirbusi net visą plėną tuo reikalu. Man rodos, kad mums ir gi reikėtų apie tai pagalvoti. Juk 90% mūsų kareivių valstiečiai, kurie dirbo ir dirbs žemę. Ir norint duoti kareiviams šį tą iš praktikos, geriausia būtų įvedus žemės dirbimo paskaitas ir praktiką. Jei pavyktų tas atlikti, būtų nudirbamas milžiniškas kultūros darbas. Juk kas nežino, kaip sunkiai sodžiuje platniasi nauji žemės dirbimo būdai. Seniai, kurie daugiausia veda ūkius, papratę prie senovės ir į visa kas nauja žiūri iš aukšto arba tiesiai pašiepia. Tuo tarpu jaunimas visa tai geriau suprastų, ypač esant kareivinės drausmės elementui.

Reikėtų išdirbti labiau pritaikintą mūsų žemės ūkiui paskaitų programa apie svarbiausius žemės ūkio dalykus ir visi, kurie mano grįžti dirbti laukų, turėtų tų paskaitų klausyti. Žinoma, paskaitų maža. Reikėtų ir praktikos. Žemės dirbimo praktika reikėtų surišti su kariuomenės ūkiu-intendantūros darbu. Kariuomenė reikalinga maitinti, kadangi dabar dalį produktų (daržovių) kariuomenė pati gamina, tąsyk tasai gaminimas galima būtų surišti su žemės dirbimo praktika ir žymiai praplėsti. Kadangi kariuomenė turi savo inventorijų, tai atsargiai galima būtų eiti ir prie tam tikrose vietose (dideliuose dvaruose prie geru kelių) pavyzdinių ūkių sukūrimo.

Tinkamai tą dalyką pastačius, jis lešų nereikalautų ir, gal patsai apsimokėtų.

Nesu agronomas ir kariuomenės dalykų žinovas, užtat ir spręsti apie smulkėsnį planą palieku tų dalykų mokovams.

Žemės dirbimo žinių skleidimas itin turi didelės reikšmės, kadangi, kaip žinoma, žemė pirmoje eilėje yra dalinama kareiviams.

Pravedus visuotiną karo dalykų mokslą (nuo 20-45 m.) tasai reikalas taip pat nereikėtų pamiršti ir savotiškai sunaudoti.

Antras dalykas, kursai būtinais reikėtų įvesti tai periodinės paskaitos visuomeninio turinio gyviausiais ir einamais klausimais, daugiau taikinamos labiau išsilavinusiai kariuomenės daliai (karininkams). Turėtų būti kviečiami žymesni visuomenės veikėjai daryti pranešimų einamais klausimais (pav. dabar, lenkų—lietuvių klausimu, Tautų Sąjunga, komunizmu ir p. d.). Tuo būdu sektūs sudaryti stipresnę kariuomenės orientuote

politikos dalykuose ir šiaip visuomenės reikaluose, o laimėti sudarytų stipresnę kariuomenės dvasią. Patiems klausytojams suteiktų progos įdomiai praleisti laiką. Kiek žinoma, kitų kariuomenių tarpe tas plačiai būna daroma.

Jei tokias paskaitas surengti sunkiau būtų provincijoje, tai sostinėje, kur yra daug inteligentinių pajėgų, visados galima būtų jas suvartoti paskaitoms. Paskaitos turėtų būti populiariai mokslinio turinio.

P. Šalčius.

Pamirštuojų klausimu.

Protarpiais vis dar šelstančios karo vėselos, protarpiais žiauraus visa naikinančio karo, bliksteli šviesūs gaivinanti kuriamojo kultūros bei švietimo darbo mūsų kariuomenėje spinduliai. Vienoje rankoje turėdamas šautuvą ir kas valandą pasiryžęs atremti kiekvieną Lietuvos priešą, kita ranka mūsų kareivis karygis siekia nešamų jam mokslo, šviesos spindulių. Norom mokosi, supranta tą svarbą, tą naudą, kurios mokslas duoda. Kiekvienoje kariuomenės dalyje įsteigtos Kultūros ir Švietimo Komisijos rūpinasi kareivių švietimu, steigia jiems mokyklas ruošia paskaitas ir t.t. Skaičius analfabetų mūsų kariuomenėje mažėja. Jau yra dalių, kurių visi kareiviai, gaudami algą, patys pasirašo. Daug jau šioje dvasios srityje padaryta.

Bet man šiuo tarpu kitas reikalas rūpi, būtent, karių fizinis lavinimas, tu karių, kurie visą geriausią dienos laiką priversti yra praleisti tvankiuose įvairių kariuomenės dalių bei įstaigų raštinių kambariuose, nerikiuotės karių. Šioje srityje visur matyti didelio apsilaidimo, nors rikiuotės kariuomenės dalių Kultūros ir Švietimo Komisijos, ypač vasaros metu, kreipė dėmesio ir į šią spragą. Kiekviena beveik didesnė kariuomenės dalis jau turėjo savą futbolininkų komandą ar kitu kuriuo būdu mūklino ar lavino mūsų kareivių kūno nerangumą. Žiemos metu tas darbas sustojo, o kitų kūno mankštymo būdų del kaikiurių kliūčių nevertinama, nors ir reikalauti iš rikiuotininkų ką nors veikti šioje srityje žiemos metu nelabai galima, nes jų darbo bei užsiėmimų apstovos kitos. Kitas gi reikalas yra su nerikiuotės kariais, raštinių kariais. Kiekvienas karys čia fizinio lavinimosi srityje paliktas savoms jėgoms pasitikėti. Bendrų rikiuotės mankštymų nedaroma, o darbas jų sėdimas; proto darbas, varginantis ir dirksnius ir blogai veikiantis į fizines kūno jėgas del neatatinkamos dvasinių ir fizinių jėgų darbuotės lygsvaros. Todėl jiems ypač reiktų prisiminti gražų priežodį: „Mens sana in corpore sano“ (Sveika siela sveikame kūne), ypač reiktų nepamiršti ir fizinių savo jėgų. Tik lygiagrečiai dvasinių ir fizinių jėgų darbuotė yra naudinga kūnui. Tik racionalus ir rūpestingas to kūno prižiūrėjimas gali apsaugoti jį nuo daugelio ligų ir neleisti jam be laiko irti.

Vienas kūno mankštymų sveikiausias, smagiausias ir naudingiausias, o gal žiemos metu ir vienintelis pas mus Lietuvoje, galįs pamainyti kai kuriais atžvilgiais blogai pastatytą gimnastiką, yra čiuožimas gryname ore. Jis papratina žmogų prie oro, užgrūdina jo kūną, padaro jį atsparesnį kovoje su įvairiomis ligomis. Tas čiuožimas jau pačiomis Lietuvos gamtos ypatybėmis žiemos metu labiausiai gali būti galimas ir greičiau gali būti pavadintas „lietuviškuoju“ sportu, negu kiti kurie iš užsienio parvežtieji ir lietuviu dvasiai jau iš pačios prigimties svedimi žaidimai. Tas čiuožimas, atimdamas sau paskirtąjį laiką, atitraukia žmogų nuo blogesnių užsiėmimų, priversdamas tą laiką sunaudoti geriau,

naudingiau, įžiebdamas energijos, patvarumo dvasinių jėgų darbuotėje.

Geriausias čia mums, lietuviams, pavyzdys gali būti svetimtaučiai, kad ir mėlynojo dangaus, pietų saulės, draugingos Lietuvai Italijos karo atstovas ar kitų tautų atstovai, kurie kiekvieną liuosą valandą sunaudoją (žiemos metu) čiuožimui, lankydami vieni iš pirmųjų įsteigtąsias Kauno čiuožyklas. Pavyzdys mums gali būti ir moterys svetimtautės Lietuvoje. Jos fiziniame išsilavinime toliau yra nužengusios už mūsų vyrus, kurie, vietoj nuraminti įkaitusius nuo raštinių bei aplamai proto darbo dirksnius, bevelija liuosą nuo tarnybos laiką praleisti kasdieniniuose šokių vakaruose ar grumuliuoti amžinus flirtu posmus.

Daugiau tat domesio į savąjį kūną, į fizinių jėgų lavinimą, kas atneš naudos ne tik mums patiems, bet ir mūsų tautai.

J. Š.

Kitų valstybių armijos.

RAUDONOJI ARMIJA.

Naudotasi «Poslednije Novosti» Nr. 244, 246, 247.

«Poslednije Novosti» duoda pluoštą žinių apie Raudonosios armijos organizaciją. Kadangi mums tenka daug ko girdėti apie bolševikus ir kai kurių papirktų asmenų mums lietuviams peršamas Rusijos rojus su ten esamąja tvarka, tai ne pro šalį bus susipažinti su Raudonosios armijos organizacija, su ta durtuvų jėga, kurios pagalba viešpatuoja bolševikai.

Dabartinė Raudonoji armija, daug kuo skiriasi nuo 1917 metų Raudonosios gvardijos.

Raudonoji 1917 m. gvardija buvo gauja nedrausmingų elementų, susidedanti iš kriminalistų, dezertyrų, patvirkusių jurininkų ir kitokios rūšies įtariamų asmenų, kurių pagalba komisarai terorizavo gyventojus ir laikė juos savo geležinėje letenoje. Tos gvardijos bijojo net patys komisarai. Todėl jie dėjo visas pastangas ją paimti į tvirtas rankas, padaryti iš tos gaujos sau klusnų aparatą, kuris duotų jiems galimybes, ne tik apsiginti nuo puolančių Rusiją iš visų pusių Santarvės kariuomenių, bet ir nuvalyti Rusiją nuo kontrevoliucinių elementų, kurie norėjo gražinti senąją tvarką.

Jiems tai pasisekė. Ir mes matom, kad dabartinė Raudonoji armija tai drausminga, gerai apmokyta, puikiai organizuota reguliari kariuomenė, susidedanti savo daugumoj iš mobilizuotų ūkininkų ir darbininkų.

Neapsirikus galima sakyti, kad tikrų, idėjos komunistų mes joje rasime ne daugiau kaip 7—8%, bet ir šį mažą nuošimtį sudaro „komijačekų“ nariai ir komisarai.

Oficierių ir kareivių tarpe komunistų nuošimtis visiškai mažas.

Pažiūrėkim dabar į raudonosios armijos skaičių ir jos organizaciją.

Iš viso bolševikai turi 22 armijas. Iš jų vos tik 17 tinkamų kovai, kitos gi 5 arba gyvuoja tik ant popieriaus arba duotas vardas „darbo armijų“ ir nuginkluotos.

Kiekviena armija susideda iš 3 — 5 pėstininkų divizijų.

Raitelių armija turi nuo 3 iki 4 raitelių divizijų. Kiekvienos pėstininkų armijos sąstatan duodama viena atskira raitelių divizija ar brigada.

Tokiu būdu visose sovietų armijose yra apie 60 pėstininkų ir 18 raitelių divizijų.

Kiekviena raitelių ir pėstininkų divizija susideda iš 3 brigadų, brigada—iš 3 pulkų, pulkas—3 batalionų, batalionas—3 kuopų.

Raitelių pulkas—iš 3 eskadronų. Iš etatų kiekvienoj kuopoj turi būti 180 durtuvų, eskadrone 150 kardų.

Tokiu būdu iš etatų pėstininkų pulke (9 kuopose) turi būti 1620 durtuvų, raitelių—450 kardų; pėstininkų divizijoj (9 pulkuose)—14.500 durtuvų, raitelių (9 pulkuose)—4050 kardų.

Tat išviso skaitant, kad yra 60 pėstininkų ir 18 raitelių divizijų, turėtų būti arti 870.000 durtuvų ir 70.000 kardų, bet tikrenybėj durtuvų ir kardų skaičius kur kas mažesnis, ir be baimės galima nurodytą skaičių sumažinti 1/3.

Taip kad maždaug tikras skaičius raudonosios armijos sieks 600.000 durtuvų ir 50.000 kardų.

Bet į šį skaičių neįeina atskiros dalys vidujinės apsaugos („Vochra“ Vnutreniaja ochrana), Karo Mokyklos ir komunistinė „gvardija“, kurios prikerptos prie užpakalinių įstaigų bei įgulų. Šių dalių skaičius gali siekti ligi 80.000 durtuvų.

Esant dideliui pavojui, Sovietų Rusija gali pasiųsti kovon iki 800.000 durtuvų ir kardų.

Kai dėl artilerijos, tai kiekvienoj divizijoj turi būti 72 lengvos patrankos ir priskiriant dar artilerijos armiją, kuri neįeina divizijos sąstatan ir susideda iš sunkiųjų traktorinių patrankų, viso artilerijos turėtų būti apie 4.800.

Bet daugelis divizijų neturi reikalingo patrankų skaičiaus, o esamųjų tarpe daug sugedusių bei netinkamų kovai, taip kad išviso raudonoji armija turi ne daugiau kaip 3.000 patrankų.

Pėstininkų pulkas turi nuo 18—24 kulkosvaidžių, raitelių—nuo 8—12. Išviso Raudonojoje armijoje yra 12.000 kulkosvaidžių įvairiausių sistemų (Maksimo, Kolto, Luiso ir kt.).

Prie kiekvienos divizijos priskiriamos specialės dalys (pionieriai, telegrafo, automobilų, aviacijos ir kt.), o taip pat darbininkų, gurguolės ir atstatymo dalys. Nerikiuotės kareivių skaičius yra be galo didelis. Pavyzdžiui, divizijoj turinčioj 12.000 durtuvų, skaitoma iki 6.000 nerikiuotės kareivių.

Bendras nerikiuotės žmonių skaičius praneša bendrą durtuvų ir kardų skaičių — rikiuotėj yra 650.000, o nerikiuotėj — 750.000 žmonių.

A k s.

Mūsų belaisviai.

Nesenai grįžęs iš lenkų nelaisvės kapitonas Jonas Mučas suteikė mūsų bendradarbiui tokių žinių.

Kapitonas pakliuvo nelaisvėn 1919 m. rugsėjo 10 d. netoli Seinų. Paėmė jį lenkų raiteliai su geltonais apsiuvimais, rodos, antrojo eskadrono. Beveik visą kelią varė pėsčius ligi Augustavo. Augustavo miesto komendantas nusiuntė mūsų kapitoną į viešbutį neva pavalgyti, o iš tikrųjų, tai žinių suteikti. Paskui jis atsiuntė į tą patį viešbutį kareivį su šautuvu, kuris pareikalavo atmainyti milinę; kapitonui davė kltą, matyti, iš kai kurių žymių, nuo mūsų kareivio atimtą milinę. Viešbutyje raitelių pulkininkas tuojau ėmė klausinėti, kur kokios mūsų dalys stovi; bet literatūros skyriaus oficialus rado, kad karininką klausinėti apie tokius dalykus nepatogu ir nukrypo į politiką. Rado, kad Lietuvį karininkai mažai tenusimanąs politikoje; paskui klausinėjo, ar jis ne vokiecis ir ar daug vokiečių pas mus, lenkai esa įsitikinę, kad labai daug vokiečių. Pasirodo, kad lenkai gerai žinojo mūsų

kariuomenės sudėtį ir kur kokios dalys stovi, tik nežinojo, kur 6 pulkas stovėjo. Paskui, pažadėję automobilį, paleido.

Iš viešbučio atvedė vėl atgal į komendantą dežuro kambarį, kur jis ir nakvojo. Kitą dieną, nors buvo žadėję automobilį, varė pėsti ligi Grajevo. Iš Grajevo traukiniu nuvežė į Baltstogę. Lydėjo civiliai partizanai.

Iš Baltstogės turėjo varyti toliau, bet čia mūsų kapitonas apsirgo šiltine. Iš pradžių buvo paguldė, kareivių ligoninėje drauge su bolševikais, bet vėliau prašant ir reikalaujant pervadė miesto ligoninėn. Ten kapitonas sirgdamas turėjo eiti pėsčias net 4 varstus, iš ten nusiuntė į Zirardovo ligoninę.

Pasveikus nuo šiltinės išsiuntė į Varšuvos „sborna staciją“. Iš ten drauge su bolševikų partija nusiuntė į Ščeporną Kališo apskrityje. Čia iš stovyklos niekur neišleisdavo ir patarė važiuoti į Dombę, sakydami, kad ten belaisviai laikomi laisviau.

Kapitonas sutiko ir nuvažiavo į Dombę (4 kilom. nuo Krokuvos), bet ir iš ten niekur neišleisdavo. Dombeje yra taip pat kokias 40 internuotų civilių belaisvių Lietuvių iš Vilniaus gubernijos; kai kurie iš jų čia sėdi jau po 2 metus ir jų dar ligi šiol nepaleido. Iš civilių belaisvių, belaisvių kapitonas prisimena lietuvių „žandarą“ Šalkauską, kuris buvęs paimtas nelaisvėn netikėtai užėjus lenkams; paskui vilnietį Rekašį ir amerikietį lietuvį Kerenską iš Kaišėdorių, kuris važiuodamas iš Amerikos namo per Lenkiją buvęs suimtas ir uždarytas belaisvių stovykloje.

Sausio 10 d. buvo gautas įsakymas surinkti lietuvių belaisvius iš visų stovyklų ir siųsti Gardinan. Ligi tol žinodami, kad jis karininkas, laikė visur lygiai su eilimais bolševikų kareiviais. Tada nuvežė kapitoną į Vadovicus, kur buvo dar 5 lietuvių karininkai; bet laikė ten tik 2 valandas. Iš Vadovicų juos nuvežė į Gardiną gražinti į Lietuvą. III armija užsiėmė gražinimu. Gardine jau elgėsi geriau, žadėjo kitą dieną vežti automobiliu Kapčiamiestį. Taip žadėjo vežti kas dien, bet galų gale nuvežė Gardino gubernijos Vilkaviškį. Čia uždarė stovyklose ir niekur neišleisdavo nė minutei, nes lietuviai bėgdavo pirmą progai pasitaikius. Išsluntus į darbus, dažnai begriždavo tik pusė kareivių.

Iš Vilkaviškio vėl nuvežė Gardinan, paskui į Suvalkus. Čia jau laikė laisvai ir žadėjo tuoj gražinti Lietuvon. Bet vienas būrininkas vokiecis pasakė, kad visus vež Gardinan ir Varšuvon.

Tada mūsų kapitonas nutarė bėgti su vienu mūsų kareiviu. Pakeliui neutralinėje zonoje dar jie sutiko kelius mūsų kareivius, kurie bėgo iš Vilkaviškio (Gard.). Vienas kareivis pasisakė gyventojam lenkam esąs belaisvis, tai jie labai nusigando ir parodė kelią pas lenkų žandarus. Bet belaisviai susiprato ir ten nėjo. Kitoje vietoje, Vilkinėje (Volkovščynoje) pasisakė esą lenkų šnipai ir eina Lietuvon šnipinėti; kadangi vienas kareivis mokėjo gerai lenkiškai ir labai keikėsi, tai lenkai įtikėjo, davė net duonos ir tabako ir siuntė pas šaltyšį, kuris duosiąs civilių rūbų, kad kartais nepagautų lietuvių šauliai. Pas tą patį šaltyšį einą ir visi produktai iš Lietuvos, taip pat ten gausią tiek žinių iš Lietuvos, kad vargu ir Lietuvoje daugiau besužinosią. Be to patarė dėl žinių kreiptis pas lenkų mokytoją Kalvarijoje, kuri ten mokinant lietuvių vaikus.

Iš ten nuėjo į čia pat esantį Genbūdį, kuris, kad ir dar neutralinėje zonoje, bet jau lietuvių gyvenamas, čia susitiko su mūsų šauliais.

Pasak kapitono, mūsų belaisvių lenkuose likę, neskaitant civilių, dar kokias 80, iš jų Suvalkuose 40 daug ilgonių likę Gardine, Vilkaviškyje ir kitur.

Laiku supraskime.

Spausdindami šį rašinį matom reikala pažymėti, kad čia vystomos apie karą (fronto užpakalį) mintys nevisai tinka mūsų valstybės karui. Bet sutikdami, kad karas turi blogų vaisių, keliam šias mintis: tos ragina kreipti ypatingo dėmesio į kultūros, švietimo darbą armijoje ir tuo būdu paralyzuoti blogas karo išdavas.

RED.

I.

Dar syki pakartosiu gana gerai visiems žinoma ir dažnai kartojama mintį, jog karas, kariuomenė nėra dalykai, turį patys savyje tikslą. Tai tėra tik priemonė tam ar kitam politiniam, kultūriniam tikslui pasiekti. Kam mes, lietuviai, ginklo stvėrėmės? Savo tautos individualybei, savo tautos dvasios turtams išskelti aikštėn, praplėsti juos, kad kitų aplinkinių tautų įtaka mūsų nedemoralizuotų, mūsų žinyno nesugriautų. Tas svetimas pavojus visiems yra pakankamai aiškus, jaučiamas, užtat ir mūsų kova su juo sulyginama sėkmingai ejo. Bet, kovodami ginklu, privalome būti atsargūs, nes ta kova karas iššaukia, pagimdo kitą pavojų, kurs gal irgi visų jaučiamas yra, bet ne visi jį užtenkamai aiškiai apčiuopia. Nežinau, ar ir aš tinkamai jį supratau. Bet kiek įstengiau to pavojaus šmėklą tamsumose įžiūrėti, tiek pasistengsiu čia apie ją pabrėžti.

Iškilus karui, kariuomenėn susiburia visi sveikiausieji ir geriausiai (fiziniai ir dvasiniai) tautos sūnūs, nes tada kovos laukas lemia tautos žuvimą ir buvimą. O šis susibūrimas gal menkai tėra šalies jaučiamas karo pradžioje, gi, karui nusitęsiant, iš to pradeda plaukti šaliai visokios nelaimės.

Pirma. Atitraukus daug geriausiųjų sveikų darbininkų nuo kasdieninio gaminančio, produktyvaus darbo, daroma šaliai didelė materialė skriauda (nekalbant jau apie tą materialę skriaudą, kurią pats karo procesas pagamina). Ilgesniam laikotarpiui praslinkus, šioji skriauda duoda pajusti reikalingiausių dalykų šalyje trūkumą.

Antra. Lygiai taip, kaip materialiai, šalis, karui nusitęsęs, nukenčia ir dvasia. Nes ir tos srities daugiausia gerų, sąžiningų, išsilavinusių darbininkų atitraukiama nuo kasdieninio kultūros darbo (daug jų, nieko nelaukdami, patys nusiskubina savo krūtine nuo tėviškės priešą atremti), suburiama ginkluoton masėn ir stumiama kovos laukuosna. O toji kultūrinė dirva, kurią jie, prieš karui prasidėsiant, pureno, pradeda po truputį dirvonuoti.

Trečia ir gali būti užvis blogiausia nelaimė, kurią nusitęsęs karas tautoje pagimdo, tai doros puolimas ir sekas iš to, dvasinis tautos nusustimas. Karo metu kiekvienoje šalyje susidaro du pasauliai: frontas ir užpakalis. Frontas karo metu gyvena įtemptu, nervingu gyvenimu, iškenčia daug kartais net sunkiai įsivaizduojamų, trūkumų: badą, šaltį, ligas, negirdėtus skausmus. Kiekvienas fronte dirbąs ima gyventi tik šios dienos gyvenimu. Iš to seka fronto principas, rusiškai betariant: „chot dien, da naš“ (nors viena diena, bet mūsų). Neatsižvelgiama į nieką, bet tik savo nervams pateikus maisto, ar tai alkoolio, ar tai paleistuvybės, ar tai kokaino, ar tai skandalų pavydale. Viskas per gera nueina ir viskas purvu paverčiama. Kiti, ar tai turį gilesnių doros, estetikos jausmų ir įsitikinimų, ar tai surišti su moterimi gilesnės, idealingesnės meilės ryšiais iki laiko nepasiduoda tos bendros atmosferos įtakai. Bet karas nusitęsė ilgiau, žiūrėk ir jie nejučiomis, po truputį tampa to nervų gyvenimo raisto įtempti. Doros bei estetikos jausmai atbunka, meilės jausmas išgaruoja ir bematant tie žmonės tampa smuklių ir peleistuvybės

namų uolūs lankytojai. O čia, žiūrėk, koki nors venerinė liga, kuri jau žmogų visai iš vagos išstumia Toksai tai maždaug fronte esančių, karui nusitęsęs, žmonių likimas. Dar liūdnesnis užpakalio likimas. Ir ne tiek liūdnesnis, kiek blauresnis, šlykštesnis. Juk pažvelkime tik, kas karo metu pasilieka užpakalyje. Išskyrus mažą dalelę prakilnių tautos sūnų, kurių frontan jų pareigos neleidžia, dauguma kitų užpakalininkų yra jau tos rūšies žmonės, kuriems doros srityje ir nupulti nebėra kur, nes jie jau užtektinai yra sena, dora nupuolę (čia nekalbama apie moteris, nepriaugusius ir peraugusius vyrus, kuriems savai me kariuomenėje tarnauti nereikia). Tai, anot rusų kalbant, „lovčily“ ir „rabotajuščije na oboronu“. Tai tie, kurie tiesiais ir kreivais keliais įstengė gauti baltą bilieta, išsivaduoti nuo karo pareigų atlikimo. Kaip minėjau apie jų dorą nėra jau ir ko bekalbėti. Jų sielos jo, kiam aukštesniam, prakilnesniam jausmui senai nebeprieinamos. Cinizmas juos yra sunkte persunkęs. Taigi mažai galva kam besopėtų iš to, kad tokie tyapai — užpakalininkai girtuokliauja, paleistuvauja, ar venerines ligas gauna. Velnias jų nematai. Bet jie daro dar blauresnį darbą. Jie, lyg tie kirminai, šalies kamieną graužia — tautos ūkj ir tautos dorą ardo. Jų prašmatnybėms doru būdu įgytų pinigų neužtenka. Jie tautos nelaimę — karą — savo naudai suvartoja. Tai tie spekuliantai ir šmukleriai, kurie kasdien visokeriopu būdu kainas kelia, visokeriopu būdu tautos turtus iš tėvynės svetur už spirita, blizgučius, išgabena. Tai tie, kurių dėka darbo žmonės pradeda duonos stigtį, nes ta duona tų šmugelninkų neretai net priešui teikiama. Nes šmugelninko dievas, alfa ir omega — pinigai. Jokio kito šventesnio jausmo.

Tai tos trys nelaimės, kurias nusitęsęs karas tautai pagamina.

Jei mes dabar pažvelgsime į mūsų tautos gyvenimą, tai lengvai pamatysime, jog jau visus nusitęsęs karo vaisius turime (reikia turėti omenyje, jog mūsų, lietuvių, karas yra 1914 m. prasidėjusio karo tęsinys). Visoje šalyje frontas. Sostinėje, miestuose, sodžiuose — girtuoklavimas, paleistuvybė pačiame žydėjime. Venerikų — sifilitikų, triperitikų etc. — kaip mekados Lietuvoje nebuvo buvę. Daromos pastatigos kultūros, švietimo darbą dirbti, bet jis, tiek kariuomenėje, tiek šiaip šalyje, apmiręs, vėžio greitumu tereplioja. Spekuliantų, šmugelninkų, visokių vertelgų priviso begalo daug. Pozityvaus, gaminimo darbą dirbančių skaičius sumažėjo. Žodžiu viskas daro įspūdžio, lyg būtumėm prazūties angoje.

O, juk kiekvienas lietuvis privalo atminti, jog mes ne tiek už valstybės (kuri yra, kaip ir kariuomenė, tik priemonė, o ne tikslas), kiek už savo dvasios, kultūros idealus kariaujame. Kad kultūra, dvasia, dora pakiltų, sužibėtų, kad į žmonijos kultūros išdą įneštumėm Lietuvos Dvasios deimantą. Štai, mano nuomone, mūsų tikslas ir mūsų svajonė, ir mūsų tikėjimas, mūsų darbo pradžia ir pabaiga. O valstybės savarankiškumas tai tik būtina tam priemonė.

II.

Kiek čia metų, rodos, tepraslinko nuo to, kada senesni ir jaunesni iš mūsų paskui Maironį kartojome: „Bet ką mums ar vargai, ar audros verpetai! Mes žiriom, jog mūsų ateinančiai metai! Į darbą!“

Šiandien ką kita matome. Nusiminimas, apatija, inertumas, tinginystė, apsileidimas, doros nupuolimas — štai šios dienos žymės. Aplinkui — tik senatvė. Jau nybės nesimato ir nesijaučia. Jei ir bliksteli kada jau nybės pažymių liepsnelė, tai mūsų seniuose, kurie anuomet pasakė, jog „Lietuva tėvų — milžinų žemė“

stengiasi ir ligi šiol tą savo pasakymą gyvendinti. Garbė jiems! Daugiausia, kaip jau buvo minėta, jaunimo turime kariuomenėje ir tai geriausio (taip bent, sveikai mąstant, išrodo). Pažiūrėsime, kas toks tasai jaunimas. Imsime inteligentinį jaunimą, kurio dauguma karininkų vietas užima. Tai, dažniausiai, išėję tokius ar šokių mokslus, ūkininkų vaikai. Vieni jų—senesni—tapo iš aukštųjų ar viduriniųjų mokyklų Rusijoje sumobilizuoti ir tarnavo Rusų armijoje; kiti—jaunesni—jau čia, Lietuvoje, karo mokslų įgiję. Pirmieji dar prieš karą mokinosi, dažniausiai Lietuvoje, gimnazijose ar tolygiose mokyklose, kūrė savitarpįje lavinimosi ratelius, skaitė „Aušrinė“, „Ateitį“ ir visa kita, kas buvo, steigė knygynėlius, darė susirinkimus, kame buvo skaitomi pačių pagaminti referatai. Atostogų laiku „eidavo į laudį“. tai reiškia, vėl sodžiaus jaunimo tarpe steigdavo kuopeles, kurių tikslas buvo „šviestis ir šviesti“ ir t.t. ir t.t. Žodžiu buvo gyventa plačiu idėjiniu gyvenimu. Ir vis tai buvo daroma paslėptomis nuo tuolaikinės valdžios atstovų. Nes jiems suosčius ir mokyklą galėtų tekti palydėti ir kalėjimo rūmuose pasiviešėti. Ir pakliūdavo ir nukentėdavo ir vėl dirbdavo savo tautinį švietimo ir atgijimo darbą. Iš kur tik tiek drąsos, energijos, pasiryžimo, pasišventimo atsirasdavo!

Kiti gi mūsų karininkai—tą laipsnį įgijusieji mūsų Karo Mokykloje—daugumoje savo civilį mokslą baigė karo metu. Nemaža jų dalis jau lietuvių gimnazijų auklėtiniai. Jie, kiek teko pažinti, irgi stiprios dvasios, didelio patriotinio užsidegimo, daug prakilnaus pasiryžimo atsinešė su savimi, stodami karių eilėna Lietuvai nepriklausomybės iškovoti.

Mažiau inteligentinis ir neinteligentinis kariuomenės jaunimas—kareiviai—arba tie, kurie irgi dalyvavo sodžių jaunimo švietimo ir kultūros organizacijose, arba tie, sveiki dora, sodžiaus jaunuoliai, mūsų laukų, pievų, miškų, upių išauklėti. Tai kariuomenėje.

Civiliame gyvenime ir įstaigose—mūsų, jaunųjų, auklėtojai, įkvėpėjai, taip vadinamieji „seniai“ ir, lygiu būdu, kai ir kariuomenėje nemažai jaunimo, ypač moteriško.

Rodos ir čia, ir kitur kuo geriausia medžiaga kiekvienam prakilniam darbui, kiekvienam aukštam sumanymui.

Veržte veržiasi žodžiai: „Jūs, kurie prieš karą, nugalėdami tūkstančius visokeriopų kliūčių, stengetės susiburti, kad patlems šviestis, tobulintis ir kitus šviesti, tobulinti, esate dabar bendro tėviškės vadavimo darbo suburti vienon vieton. Ir jūsų niekas nepersekioja. Turite užtenkamai laisvės. Tik noro! Tik darbo! Kodel ne naudojate tos progos? Kodel gi patys nesišviečiat ir savo jaunesnių—proto išmikinimu—brolių nešviečiat? Kodel Jus tą susiburimą išnaudojat tokiems darbams į kuriuos anuomet didžiausiu paniekinimu žiūrėjote?“

Suprantu, ką atsakysit. Daug teisingumo jūsų atsakyme, bet tada atminkit, kad mūsų liaudis, V. Kudirkos žodžiais gali paklausti:

„Kam jus ėmė suardėt mūsų širdžių ramumą,
Priminę mums Lietuvą, pareigų šventumą,
Kur Lietuva tėvynė uždeda ant mūsų?
O! del Lietuvos—šaukėt—negailėkim triūsų,
Aukų pasišventimo! Nesiduokim skriausti
Ryjikams tautos mūsų! Verskim juos pajausti,
Kad mes gyventi norim! Į kovą! Nežūsime!“

Ir nelaukim, kad tai paklausus, liaudis rūsčiai pareikalautų: „Švieskit mus ir neduokit gestį pradėtai kovai!“

Patys laiku supraskime.

J. Urbšys.

A. A. Juliaus Kačio atminčiai.

Siaučiant baidoms, trūkšmingoms audroms, tai vėl dvelkiant lengvam, maloniam, lyg pavasario vėjeliiui, stovėjo valdila ant aukšto bedugnės kranto. Jo rankose buvo kanklės. Jis jomis kvėpė žmonėms aukštas mintis, primindamas jų gyvenimo vargus, dejones, tai artistingu užgavimu pirštais stygų, braukė švelniais aidais ašaras nuo jų suvargintų veidų. Ir klausėsi žmonija Jo! Bet štai, ar tai vaidilai nusibodo minkštinti sužiedėjusias žmonių širdis, ar tai jau per daug jam pagailo žmonių, kurių vargus jis skaičiavo, tik stipriu, smagiu užgavimu pirštais stygų nutraukė jis vieną stygą. Suskambėjo styga, sujudėjo, suvirpo minia, o aidas nutrauktos stygos stebuklinga vilnimi palietė minios ausis ir ten apmirė.

Styga nutrūko. Nebeskleis ji savo stebuklingai švelnaus skambėsio po pasaulį, bet aidas suskambėjęs jai trūkstant taip giliai įsmego žmonių širdyse, kad tol, kol jų širdys plaks, kol gyslose tekės kraujas, jo—to aido, nepamirš.

Tu žuvai, drauge Juliau. Begailė mirtis atėmė tave iš mūsų tarpo, paslėpė tave giliai žemėse, bet tavo vardas, tavo nupelnyta pagarba nežus tol, kol mūsų tu nesulauksi.

O tavo dvasia, skrisdama virš mūsų galvų, tekvėpia mums drąsą kovoje su gyvenimu, teplečia tavo idėjas, tavo buvusių draugų tarpe. O mes seksim tavo obalsį, kovosim dėl tėvynės ir laisvės. Taigi išsėkis, drauge Juliau, taip brangioje tėvų krauju ap-laistytoje žemėje.

Augustas Gričius.

TĖVYNĖ.

Lietuva brangi Tėvynė mano,
kada išplauksi iš vargų tvano?
Priešingi vėjai smarkiai sujudo,
iš visų šonų laivelį kliudo,
ir Tave, vargše, kaip jau matyti,
kiekvienas nori savaip valdyti.
Bet tu su vėjais kovoti drįsi,
nors audra siaučia—nepasiklysi,
nes Tavo vaikas—tai Tiesos žodis
prie laimės uosto keltą parodys.
Būsi pasauly visų pagirta,
Lietuva kantri, šventa ir tvirta.

Jonas Bukaltas.

Kas klausia, tas neklysta.

Kls.

Gerbiamoji Redakcija!

Prašau atsakyti į mano šį klausimą: Tėvo nuosavybėje yra 25 dešimtinės žemės, esame mes keturi broliai, vlenas jau rusų kariuomenėn iššauktas 1912 m., su kurio ir gyvybe nežinia, jau ketvirtį metų, o aš tarnauju Liet. Kariuomenėje pašauktas birželio 1 d. 1919 m., mano jaunesnysis brolis tarnauja taipgi Liet. kariuomenėje pašauktas rugsėjo 15 d. 1920 m. ir ar galėsime mes gauti žemės iš vyriausybės tokie kariai, kurie tarnavome Liet. kariuomenėje, jeigu mūsų vyresnysis brolis pasiliktų ant tėvo nuosavybės

Kareivis.

Galėsite.

Ats.

R e d.

Kls.

Prašau ne atsakyti paaiškinti klausimų, ar yra nustatytas laikas tarnauti mūsų kariuomenėje, o jeigu ne, tai prašau pranešti, ar yra išleistas ar paruoštas tam tikras įstatymas, ar bent jo sumanymas.

Kareivis-rašt. Čepulis.

Ats.

Laikas tarnauti mūsų kariuomenėje dar ne nustatytas, ir nėra išleista kol kas tam tikro įstatymo, sumanymų gi yra net keli ir labai nevienodi. Nežinia kurį priims Steig. Seimas.

R e d.

Kls.

Nuolankiai prašau Jūsų malonės paaiškinti šį dalyką: „Ar tarnavusieji Lietuvos kariuomenėje savanoriais, ir ištarnavę paskirtą laiką—metus, paskui paleisti, vėl tapo mobilizuoti, tai ar galės būti paleisti anksčiau laiko 3 metų tarnybos?“

Rašt. Marčus.

Ats.

Ar bus paleisti anksčiau 2-jų metų, negalima tikrai atsakyti, nes viena, tarnybos laikas Lietuvos kariuomenėje dar nenustatytas, antra, nežinia, apie kokią mobilizaciją čia Tamsta kalbi. Viena tik galima pasakyti, kad atitarnautas laikas bus skaitytas ir galima tikėtis, kad kareiviams ramiau laiku nereikės tarnauti ilgiau, kaip dveji metai.

R e d.

Kls.

Gerbiamoji Redakcijai

Prašau atsakyti gerbiamam savo laikraštyje į tokį mano klausimą: Kariai raštininkai, jaunesnysis raštininkas, vyresnysis raštininkas, ar gali nešioti ant apykaklės ženklelius, jaunesnysis raštininkas, kaip jaunesnysis puskarininkis dvi juostelės, o vyresnysis raštininkas, kaip vyresnysis puskarininkis tris juosteles, ar tik kaip eiliniai. Kadangi man teko matyti daug karių raštininkų, nešiojant ant apykaklės ženklelius kaip puskarininkai

Su pagarba Bildelis.

Ats.

Raštininkai gali nešioti puskarininkio ženklus tik tada, jei jie turi puskarininkio laipsnį. Jeigu jie to laipsnio neturi, tai ir ženklo negali nešioti. Ženklas reiškia laipsnį, o ne užimamą vietą.

R e d.

Kls.

Aš kreipiuos prie Tamstų, su šitokiu paklausimu: Kadangi aš Lietuvos kariuomenėn įstojau savanoriu iš 10-1-19 m. ir ištarnavau ligi 23-1-20 m. ir tapau paleistas namo; bet dabar vėl teks tarnauti iš naujo, kaip puskarininkui, tai aš Tamstos klausiu, ar aš galėsiu gauti žemės, ar ne, nes mano tėvas teturi tik 3 dešimtines, o aš visą laiką tarnaudamas prieš įstatus nesu nusikaltes.

Vyr. pusk. J. Buras.

Ats.

Galėsi, nes visi tokie kariai gauna.

R e d.

Kls.

Kur reikalinga prisirengti (mokyti) laikyti kvotimus karo valdininko laipsniui įgyti ir kas reikalinga žinoti? (t. y. ar yra tam tikri kursai prisirengti kvotimam, ar reikia pačiam namie mokytis) ir, jeigu reikia pačiam mokytis, tai kur galima gauti reikalingų tam knygų (ir kokių)?

P. Vaičys.

Ats.

Jokių kursų karo valdininkam nėra; reikia pačiam mokytis. Reikalingų knygų galima gauti knygynuose,

bet ne visų; kitų niekur negalima gauti. Kokių knygų reikia, galima sužinoti Karo Mokykloje.

R e d.

Kls.

Ar galima būtų dabar gauti žemės šį pavasarį ir pavesti savo tėvui gyventi, kol aš grįšiu iš kariuomenės? Mano tėvas, kaip mažžemis, galėtų dabar dirbti ir mano žemę. Aš įstojau į kariuomenę 1919 m. gegužės 1 dieną. Tai nuoširdžiai prašau Tamstų nurodyti man, kur reikia kreiptis, kad gavus šį pavasarį žemės.

Jaun. pusk. J. Klimas.

Ats.

Jeigu tėvas tikrai mažžemis, tai galima; reikia kreiptis pas apskrities žemės ūkio igaliotinį.

R e d.

Kls.

Prašau atsakyti, ar gali kariai tiesioginiai (tiesioginiams viršininkams netarpininkaujant) kreiptis į Stelgiamąjį Selmą?

Petrenas.

Ats.

Negali.

R e d.

Kls.

Aš tarnauju L. kariuomenėje jau antri metai. Ir mano tėvai neturėdami savo žemės, dirba nuomoje ūkj, tris dešimtis dešimtinių žemės, tenai gyvendami jau penkerius metus. O dabar to ūkio savininkė, nori išvaryti mano tėvus iš ūkio, be jokio jų nusižengimo. Ir pati negyvendama—išduoda kitam.

Ar yra teisės nesikraustyti iš ūkio? Ar savininkė turi teisę išvaryti?

Kareivis.

Ats.

Savininkė neturi teisės išvaryti.

R e d.

Kls.

Kokias teises suteikia „Kryžiai už Tėvyne“ ir koks skirtumas tarp kryžių su kardais ir be kardų.

Vyr. pusk. Lapetaitis.

Ats.

Savo laiku bus išleistas vyties kryžiaus statutas, ir iš ten galima bus sužinoti kokias teises suteikia tas kryžius ir t. t.

Kryžius su kardais duodamas pasižymėjusiems kovose karo lauke. Kryžius be kardų duodamas kiekvienam ypatingai pasidarbavusiam.

R e d.

Kls.

Prašau Tamstos atsakyti mano klausimui: ūkio neturiu, tėvas 74 metų, motina 70 m., brolis 17 m., sesuo 19 m., aš 24 m., įstojęs į Lietuvos kariuomenę savanoriu 1919 m. rugsėjo 25 d. Ar galima gauti tėvams kurią pašalpą ir kokių būdu.

Adomas Švedas.

Ats.

Jeigu Tamsta ir dabar esi savanoris, tai tėvai gali gauti valdžios pašalpos už visą tarnavimo laiką; jeigu gi jau pašauktas, tai tik ligi pašaukimo dienos. Nežinodami Tamstos gimimo metų, negalime tikrai pasakyti, ar Tamsta esi savanoris, ar pašauktas, bet Tamsta pats tai geriau gali žinoti. Pašalpai išgauti tėvai turi kreiptis raštu pas vietinį komendantą arba apskrities viršininką.

R e d.

Kls.

Prašau man atsakyti į šiuos klausimus: a) Ar bus kada išduodami kryžiai pasižymėjusiems kovose? b) Ar galima užsisakyti kryžių pas šaltkalvį? c) Ar galima nešioti tokį kryžių pasidirbdinus, kol dar niekas iš valdžios negavo?

Kareivis Beržinis.

Ats.

1) Kryžiai pasižymėjusiems kovose bus netrukus išduodami.

2) Uzsisakyti kryžių pas šaltkalvj ir jį nešioti negalima, nes rengiama numeracija ir kiekvienas kryžius turės savo numerį.

R e d.

Kls.

Malonėkite atsakyti į šį klausimą: aš tarnavau Lietuvos kariuomenėje savanoriu, dalyvavau kovose, buvau sužeistas, o dabar esu paleistas. Išeidamas aš į kariuomenę palikau savo seną motutę be jokios nuosavybės bei prieglaudos. Dabar pagrižęs namo pereinavau pas miškų urėdą, kad išduotų už tarnautą laiką priklausančią normą malkų, kurios motina nėra gavusi. Urėdas atsakė, kad reikėjo išgauti malkas tarnaujant, bet ne paleidus ir atsisakė man malkų duoti. Ar galiu aš išgauti malkas? Jei galiu, tai pas ką dabar šiuo reikalu kreiptis?

P. V a i š t a k a s.

Ats.

Valdžia pašalpos malkomis neduoda; jeigu kur želpia malkomis — tai vietinės savivaldybės; taigi ir kreipkis Tamsta į vietinę savivaldybę. Jeigu tos malkos išties buvo skirtos, tai motina vistiek turi jas gauti.

R e d.

Teatras.

„Keistutis“. Kiekvienos tautos kultūros gyvenime teatras turi didelės reikšmės. Žmogui yra įdomu, maionu, duoda maisto jo protui, jo širdžiai, kada jis mato scenoje pilną žmogaus gyvenimą rodant. Todel ir mūsų tauta kaip tik pradėjo atsigauti, tuojau stvėrėsi žmonės ir scenos darbo. Lietuvoje pirmą kartą buvo vaidinama 1899 metais Palangoje. Buvo rodoma „Amerika pirtyje“. Nuo to laiko praslinko daug metų. Dabar nėra tur būt Lietuvoje užkampio, kur nebūtų žmonės scenoje vaidinant matę. O vis dėlto ligšiol tikro teatro mes neturėjome. Kad turėti tikrą teatrą, reikia turėti ne tik talentingų žmonių, bet dar reikia, kad tie žmonės būtų išėję tam tikrą mokslą. Lietuvių tarpe tokių yra keli, bet jie buvo išsiblaškę svetimose šalyje, daugiausia dirbo rusų didelių teatrų scenoje, neturėdami progos dirbti savo krašte. Dabar mūsų valstybė kuriasi savo teatrą, renka tinkamus žmones ir, reikia tikėtis, prasidės nebe scenos mylėtojų bandymai, bet tikra kūryba. Teisybė, mokytų, prityrusių vaidintojų keli tėra, bet jiems į pagalbą eina gerokai prasilavinę, gabūs scenos mylėtojai.

Šį kartą tenka pasikalbėti su «Kario» skaitytojais apie du kart jau rodytą Kauno teatre „Keistutį“. Gražus šis veikalas, nors verstas, bet tiek turi savyje gražių lietuvių jaudinančių vietų, kad visai pamiršti, jog tai yra vertimas. Mūsų tautos brangiausias didvyris Keistutis, porodytas ten tokios kilnios sielos, tokio nepaprasto dvasios švarumo, kad tikrai žiba, kaip aukščiausias Tėvynės meilės ir doros pavyzdys. „Keistutyje“ parodomas tas laikotarpis, kada valdijosi tarp savęs Lietuvos žymesnieji kunigaikščiai dėl valdžios, ir Keistutis, matydamas Jogailos pragaištingus darbus—pasiryžo iš jo vyriausią valdžią atimti. Keistučio paimtą Vilnių, Jogaila atgrobia ir Keistutį nugalėjęs siūlo jam taiką, parsikviečia pas save į vaišes ir čia savo nuožmios sesers Marės kurstomas liepia savo dėdę Keistutį suimti ir į kalėjimą uždaryti. Kalėjime Marė su savo budeliais Keistutį nužudo.

Pirmą kartą „Keistutis“ buvo pastatytas vasario 15-tą dieną, antrą kartą 27. Sulyginus tuo du vaidinimu pirmasis nublanko prieš antrąjį, dėl to tik apie

antrąjį tekalbėsime. Nors ir pirmame pastatyme matyti buvo rūpestinga režiseriaus Glinskio ranka, bet antrame, kada pats Glinskis Keistučio rolę pasiėmęs parodė žiūrėtojams balandžio širdies kunigaikštį karžygį, tai jūtai tokį gilų tikrą pasigerėjimą, kaip kartais atsitikdavo dideliuose svetimuose teatruose. Tik čia jaudinies dar karščiau, nes begalo artimus ir brangius dalykus girdi. Taip pat daug grožės atžvilgiu pasigerėjimo teikė Rimaitė Aldonės rolėje. Ji nelaiminga pusiau pamišusi Keistučio marti; jos vyras norėdamas kryževiams keršyti pametė savo šalį ir įtų pačių kryževių ordeną įstojo priėmęs Konrado vardą. Dabar čia atvykęs su didžiojo mistro pasiuntiniais, jis kankinasi, nori tėvą gelbėti, bet jam nesiseka. Konrado rolę vaidino Vitkauskis. Apie tuos tris tikrus vaidylas grupavo si senai pažįstami mūsų scenos mylėtojai Strazdas, Arlauskaitė, Glemžienė, Kubertavičius, Busilas, Stanulis. Jei ir buvo pas vieną kitą silpnėsnis bruožas, tai apskritai imant reikia pasakyti, kad mes tokio vaidinimo nebuvome dar matę. Turime būti dėkingi tiems, kurie tokiu trumpu laiku ir labai sunkiose sąlygose pastatė mūsų teatre gražų nepaprastai šiai valandai atatinamą veikalą. Su laiku išsilygins ir kaikurie netobulumai, kaip antai vaidylų (kunigų), kostiumų ir jų grimų.

Lig šiol žinojome Glinskio režiseriaus stiprią ranką ir jo scenos dailėje nusimanymą, dabar pirmą kartą pamatėme Glinskį talantingą vaidylą labai gera dikcija (ištarimu), kurios pagalba dvigubai gražiai skambėjo jo lūpose mūsų melodizinga kalba.

Teko girdėti kovo 15 d. vėl statysią „Keistutį“, kas nebuvo, tegul eina pasigerėti.

S. Čiurlionienė.

Birutė. Š. m. vasario 24 d. miesto teatre buvo antrą kartą suvaidinta „Birutės“ operetė. Vaidino neblogai, dainavo geriau p. Tallat-Kelpšos vedamas orkestras ir dekoracijos darė malonaus įspūdžio ir padengė kai kuriuos vaidinimo trūkumus.

K.

Žinios.

Lietuvoje.

Vilkaviškis. Malonus vaizdas vasario 16 d. viešpatavo, tautinės vellavos plevėsuodamos ant supuvusių bakužių, darė jas nepaprastais rūmais. Oras buvo labai gražus, nors gerokai šaltas, saulė mirkčiodama savo milžiniška akim į vaikščiojaučią gatvėmis minią rimtai žiūrėjo, neužmiršdama pažvelgti ir į išblykusius mūsų karžygių veidus, iš kurių iškentėjusios krūtinės veržėsi garų „stulpas“. Bet minioj apsitaisiusioj šilto mis drapanomis, nevisi užjautė išblykusius karžygius; net girdėtis buvo skaudus sakiny, kuris, kaip kalavijės palietė karštą karžygio girdį „Co to za parada?“. Tai žodžiai, kurie liejosi iš valdininko burnos, matyti nevisi buvo patenkinti taja šventės iškilme. Kariuomenės dalys išsilygiavo aikštėje... vietos pulko Vadas Majoras N. pasakė trumpą, bet karštą prakalbą, primindamas nukentėjusius, užmuštus ir nelaivėje esančius mūsų brolius, kurie uždaryti storuose, drėgnuose mūruose kenčia „už Nepriklausomybę“. Baigus užgriežė orkestras; visų karžygių ir esančių piliečių akyse užsidegė viltis. Tik „co to za parada“ akys buvo atkreiptos į Varšuvą, kuris kas kartas žvalgėsi didelėms savo akims, ieškodamas kitų tokių, kaip jis, bet matyti maža buvo prisėjęs, kad neturėjo ko plauti.

Suvytus Mėta

Panevėžys. Mūsų nepriklausomybės trečių metų sukaktuvės sutraukė dar didesnę minią dalyvių, sužadino daugiau patriotizmo ir galų gale, pridavė manifestantams aiškesnę palyginant su praeitais metais spalvą, nes tarp jų nebuvo matyti nei „kairiųjų srovių“ nei „prošepanov“ plakatų. Visose trijose mūsų apskričio miesto bažnyčiose buvo atlaikytos iškilmingos mišios. Moksleivių bažnyčioje, kurioje susirenka šventadieniais ir Panevėžio kareivija, buvo visos įgulos dalys su karo komendantu kap. Kodakausku priešakyje. Po mišių, visai kariuomenei išėjus aikštėn ties bažnyčia, atvyko ten visos miesto įstaigos nuo lietuvių ir žydų, nešinos tai veliavomis tai papuoštais atatinkamais parašais plakatais. Sustatytas aikštėje kariuomenės dalis ir šaulius sveikino karo komendantas, kuris prakalbą baigė „valio“ nepriklausomai Lietuvai, narsiajai kariuomenei ir Seimui. Iš visos kareivijos ir kelių tūkstančių susirinkusių laisvos Lietuvos gyventojų būrų pasigirdo trūkšmingas aidas „Valio“, lydymas paskui mūsų tėvynės imno. Kada kariuomenė išsiskyrė, prasidėjo tai šventei tinkamos prakalbos į susirinkusius. Kalbėjo apskrities Viršininkas, nuo Karių-Panevėžio įgulos—Švietimo Komisijos narys, prekybos ir pramonės banko direktorius, Steigiamojo Seimo narys ir gimnazijos direktorius. Iš visų prakalbų buvo girdėti, kad visų Lietuvos piliečių vienintelis troškimas yra matyti Vilnių savo sostine ir ramiai žiūrėti atelitin, kurioje numatoma daug šviesių dienų nuvargintai mūsų tėvynei.

Vakare, Liaudies teatre Kareivių prietelių Draugija surengė kareiviams nedidelę pramogą. Visoms Panevėžio įgulos dalims susirinkus, Draugijos pirmininkas Dr. J. Januškevičius sveikimo jas su ta iškilminga švente, kurią apvaiksčioja visa Lietuva, išreiškdamas nuomonę, kad nepriklausomybė yra panaši į apleistą dirvą, kuri laikui bėgant, nutręšta mūsų darbais ir patvarumu, išduos nepriklausomybės de jure valsių. Sveikino tūkstantinę kareivių minią ir Steigiamojo Seimo narys, St. Balčas. Paskui tapo vaidinta Čiurlionienės trijų veiksmų komedija „Pinigėliai“, padariusi didelio įspūdžio į visus klausytojus. Vakara tą vainikavo vedamas p. V. Paulausko koras. Padainavus išspradžios Lietuvos imną, jau, matyti, prityrę daininkai džiugino mūsų kareivius armoningai sudainuotomis tautinėmis dainomis. Nenuilstančiu rankų plojimu reikalavo kareiviai vis naujų priedų, kol visas koro repertuaras nebuvo išsemtas. Nakties 11 val. pramogai pasibaigus tvarkingai ir dainuodami sugrįžo mūsų tėvynės gynėjai į savo kareivines. —Dr. J.

Užsienių spauda.

Prancūzų „Journal des Débats“ rašo, kad generolas Maud'Luy pasiūlęs parlamentui projektą, kuriuo visi jauni mokslo amžiaus prancūzai gautų karą išauklėjimą mokyklose. Pabaigę 21 metus jie būtų šaukiami tikrojan tarnybon 1 metams ir 8 dienoms. Po to jie gautų atostogų 2½ metų. Po to jie esti rezerve 14½ metų ir 12 metų teritorinėje armijoje.

Tas pats laikraštis praneša, kad valdžia nutarusi asmenis gimusius 1898 metais paleisti iš kariuomenės kovo mėn. nuo 21 ligi 25 d. Papildyti trūkumu, kuris atsiras paleidus 1898 m. pašauksią gimusius 1900 metais. Šaukimas turi būti pabaigtas š. m. balandžio 15d.

Raštų apžvalga.

„Su Lietuva ar prie Lenkijos?“ Ekonominiai-politinis plešinys. Parašė majoras P. Žadeikis, Lietuvos

Misijos narys Amerikoje. Išleista New Jork'e 1921 m. 24 puslapiai. (Kaina liuosa. Pelnas skiriamas Kauno Karo ligoninės sužeistiems kareiviams).

Graziai, švariai išleista knygelė. Kalbama čia apie visiems gerai žinomus dalykus, tų klausimų pilni laikraščiai, tomis temomis daroma daug paskaitų — taigi, kas parašyta, niekam ne naujiena, kas nors šiek tiek mūsų valstybės gyvenimą seka. Aišku todėl, kad šitoji knygelė skiriama tiems, kam reikia uždangą nuo akių nutraukti, tiesą parodyti, kraują sujudinti. Tačiau tą tikslą tik iš dalies tesiseks autoriui pasiekti. Parašyta karšta, perskyrimai trumpi, įdomiai pavadinti, spauda švari, visa tai labai pagirtina agitacijai skiriamame veikalėlyje, bet skaitydamas matai, kad ne inteligentas žmogus kai kurių vietų nesupras. Per daug svetimų žodžių, mokytų išsitarimų, kartais prisimenama istorijos atsitikimai, bet jie nepaaiškinami. Ką pamokys toks pasakymas: Savo istorines pretenzijas prie Lietuvos žemių Lenkai mėgsta remti ant Liublino unijos 1569 metų, nors ant jos kapo yra pastatytas kryžiuokas 150 m. senumo, 6 puslapis; arba ten pat: — Jeigu 1410 metais Lietuva išgelbėjo Lenkiją ties Žalgiriu, tai dabar, kada Lenkija užgrobusi Vilnių ir Kauną atakuoja, ar gali būti kalba netik apie Uniją, bet apie paprastus kaimyninius santykius. Ir daug panašiai tuščių pasakymų. Tačiau, nežiūrint į sunkoką stilių, yra skyrių aiškių ir suprantamų, k. a. „Lenkų emigracija Lietuvon“, Tautinis sąstatas“, „Lenkijos skolos“, „Mokesnių našta“, „Lietuva neturi skolų“. Be to, Tėvynės meilės jausmas visą veikalėlį pagražina, taigi juoba tenka gailėtis, kad autorius nepasirūpino suprantamesne kalba skirdamas knygelę plačioms mnioms žadinti. C.

Oficialinė dalis.

Apdovanojami 1-os rūšies „Vyties Križium“ atsižymėję mūšiuose su priešų:

1-jo laipsnio:

1 p. D. L. K. Gedimino p.	viršila	Umbrasas Kostas,
„	eilinis	Stuglys Silva,
„	„	Meškela Jonas,
„	viršila	Diklinis Juozas,
„	vyr. pusk.	Bulota Kazys,
„	eilinis	Baškevičius Bronius,
„	vyr. pusk.	Bužinskas Juozas,
„	jaun. „	Grigonis Antanas,
„	„	Griškaitis Jonas,
„	grandinis	Gaidelis Antanas,
„	eilinis	Miškinis Juozas,
3 p. D. L. K. Vytauto p.	viršila	Dagys Baltrus,
„	jaun. pusk.	Levinskas Antanas,
„	eilinis	Čepulis Jonas,
„	vyr. pusk.	Jokšas Jonas,
„	eilinis	Bernotas Juozas,
7 p. Ž. K. Butegeidžio p.	„	Vendzelis Juozas,
„	„	Remeikis Antanas,
„	„	Triukas Antanas,
„	„	Doveikis Matas,
„	„	Redzevičius Vincas,
10 p. Mariampolės p.	viršila	Visockis Jurgis,
„	jaun. pusk.	Bendikas Andrius,
„	eilinis	Paulekas Adolfas,
„	jaun. pusk.	Palukaitis Vladas,
„	„	Seškauskas Stasys,
„	eilinis	Grigaitis Jonas,
„	vyr. pusk.	Zinkevičius Kazys,

1-jo laipsnio

3 p. D.L.K. Vytauto p.	Majoras Gricius Jonas,
3-os divizijos Štabo	Kapiton. Jakutis Balys,
6 p. P. K. Margio p.	Majoras Stapulionis Antanas,
"	Kapiton. Ignatavičius Pilipas,
"	Leiten. Basiulis Alfonso,
"	Leiten. Buragas Vytautas,
9 p. L.K. Vytėnio p.	Kapiton. Girštautas Vladas,
"	Kapiton. Šileika Stasys,
"	Leiten. Jonaitis Leonas,
"	Leiten. Breimelis Antanas,
Artilerijos pulko	Kapiton. Vitte Teodoras,
"	Vyr. leiten. Avizienis Kostas,
"	Leiten. Meškauskas Povilas,
6 p. P.K. Margio p.	jaun. pusk. Pralgauskas Mikas,
"	eilinis Ašmonas Antanas,
"	" Mazuras Pranas.
"	" Žigaitis Povilas,
"	" Kneižys Kostas,
"	" Ribelis Antanas,

[s. Kar. 18 N.

Papildant naujos atskaitomybės vadovėlj nuo 49 — 54 str. str. įsakau vadovautis šiuo:

1) Visas liekanas ir peraiškojimus šių §§ ir str. asignuotų Armijos Intendantų pinigų 1921 m. sausio mėn. 1 d. pernešti į naują piniginiį žurnalą (forma 17 ir 18) ir pagalbinę knygą (forma 19 Nr.) ir įvesti del tų sumų naują skiltį piniginiam žurnale pavadinus: „1920 m. sąmatos sumos“. Liekaną turi būti parodyta kiekvienam §-fui ir str-niui atskirai. Pagalbinėje knygoje piniginės sumos 1920 m. sąmatos turi būti vedamos atskirai nuo 1921 m. sąmatos; del to pagal-

binėje knygoje atskirti tam tikrą skalčių lapų kiekvieno §-fo ir str. Visos pašalinių sumų liekanos pernešamos taipgi į minėtą piniginiį žurnalą ir įrašomos į visokių sumų skiltį (žiūr. 1 ir 2 pav.).

2) Peraikvotai pinigų 1920 m. sąmatai, kariuomenės dalys turi neatidėliodamos pareikalauti nuo Armijos Intendantų tūkstančių pinigų, pristatant pateiktus dokumentus senąja tvarka, o likučius įnešti Valstybės Izdan papildyti kreditui Kr. Ap. M-jos 1920 m. atitinkamų §§ ir str-nių.

3) Galutinai užbaigti 1921 m. sąmata leidžiama ne vėliau š. m. kovo mėn 1 d.

[s. Kar. 13 Nr.

Redakcijos atsakymai.

Kiškeleliui. Tuo tarpu nieko negalima Tamstai atsakyti.

Pavydžiui. Naujokai nemobilizuojami, tik šaukiami. Giedminui. Nieku Tamstai negalima padėti. Tai pamokymas, kad niekad nereikia liesti radus granatą.

Kaziui Pociui. Netinka, nes blogų žmonių Tamstos atsišaukimas vistiek nepataisys.

Kariui M. L. Tamstai reikia dar pasimokyti lietuvių kalbos ir eiliadėčio. Netinka.

K-viui Gr. Golbliui. Kalbėkite tik lietuviškai, tai ir kiti išmoks.

Jonui Sveikauskui. Mums netinka.

M. Adomavičiui. Tautos šventė laisviem piliečiam geros valios darbas; kas nori šventčia, nori ne. Kad Šešuolių klebonas nepaskelbė, taip pat ne mūsų dalykas.

Visur reikalaukit arba
patys išsirašykit
PAVEIKSLUOTĄ LAIKRAŠTĮ

ATSPINDŽIAI

Juose paveikslais nušviečiama:

- 1) armijos gyvenimas ir veikimas,
- 2) svarbesni Valstybės gyvenimo atsitikimai,
- 3) Lietuvos ir kitų kraštų gamta.

Be to, ten rasit ir geresnių dailės raštų.

KAINA: metams (12 Nr.) 35 auks., vienam numeriui 4 auks.

ADRESAS: Kaunas, Generalis Štabas,
„ATSPINDŽIŲ“ Administracijai.

Dar galima užsisakyti
1921 metams

„KARI“

Jis nušviečia mūsų armijos gyvenimą ir darbuotę.

Jis duoda daug naudingų patarimų kariuomenės reikaluose.

Jis suteikia žinių apie kitų valstybių armijas.

Jis parodo mūsų priešų karines pajėgas ir ieško kelių joms nugalėti.

Jis neša kareiviams mokslą, duoda jiems dailės raštų.

Todel kiekvienas pilietis, kovojas del Lietuvos nepriklausomybės, privalo skaityti „KARI“.

Leidžia G. Št. Literatūros skyrius.

Redaguoja Periodinių raštų Redakcija.

Lietuvos Valstybės spaustuvė. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 11.

89.39.1017